



ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра цивільного права та процесу

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення кафедри
цивільного права та процесу
27 серпня 2021 року,
протокол № 1.

Завідувачка кафедри, докторка юридичних наук,
професорка

_____ Світлана ГРИНЬКО

27 серпня 2021 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНЕ ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 293 Міжнародне право
галузі знань 29 Міжнародні відносини

РОЗРОБНИК

завідувачка кафедри, докторка юридичних наук,
професорка

_____ Світлана ГРИНЬКО

27 серпня 2021 року

ПОГОДЖЕНО

Декан юридичного факультету, кандидат юридичних
наук, доцент

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

27 серпня 2021 року

м. Хмельницький
2021

Силабус навчальної дисципліни

Порівняльне цивільне право

для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 293 Міжнародне право

галузі знань 29 Міжнародні відносини
за денною формою навчання

Гринько

Світлана Дмитрівна

д.ю.н.,
професорка кафедри цивільного права
та процесу
Хмельницького університету управління
та права
імені Леоніда Юзькова

svetgrin27@ukr.net
0679606745
2021-2022 н.р.
ПН 08:30-10:05
ВТ 11:50
Юридичний факультет, каб. 218

Опис дисципліни

Порівняльне цивільне право (ПЦП 21/22) – є навчальною дисципліною, яка сприяє підготовці фахівців у сфері міжнародного права. Студенти отримують теоретичні знання і практичні навички застосування актів цивільного права до конкретних ситуацій, вміння здійснювати порівняльно-правовий аналіз норм приватного права різних країн та самостійно аналізувати судову практику. Студенти оволодівають знаннями особливостей майнових та немайнових суб'єктивних цивільних прав та їх змісту, об'єктів цивільних прав та можливостей розпорядження ними, вивчають договірне, сімейне, спадкове право у порівняльно-правовому аспекті, досліджують форми та способи захисту цивільних прав у разі їх порушення.

По завершенню вивчення дисципліни «Порівняльне цивільне право» студенти вмітимуть підготувати проект договору, складати інші цивільно-правові документи у сфері цивільних, сімейних та спадкових відносин, обґрунтовано обрати найоптимальнішу форму правової охорони особистих немайнових та майнових прав, а також обрати ефективний спосіб захисту порушеного, оспорюваного або невизнаного права. Крім того студенти матимуть нагоду освоїти такі soft-skills як: навик конструктивного діалогу (взаємодії) з іншими людьми; професійно-орієнтоване критичне мислення; креативність як здатність до творчого пошуку, нестандартного рішення практичних завдань тощо.

Структура та зміст навчальної дисципліни «Порівняльне цивільне право»

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання
4/2	Поняття та джерела цивільного права в зарубіжних країнах	Аналізувати систему джерел цивільного права зарубіжних країн (закони, адміністративні акти, судовий прецедент, судову практику, звичаї, звичаєвості та ін.). Знати співвідношення різних джерел права в країнах континентальної Європи та в країнах англо-американської системи права. Розуміти сутність уніфікації норм цивільного права зарубіжних країн. Знати види джерел права ЄС, правила їх застосування. Провести загальну характеристику окремих джерел, що мають особливо важливе значення для регулювання цивільних відносин.
4/2	Фізична особа як суб'єкт цивільного права в зарубіжних країнах	Аналізувати правоздатність фізичних осіб; поняття та елементи дієздатності фізичної особи; обмеження дієздатності фізичної особи та визнання її недієздатною; визнання фізичної особи безвісно відсутньою і оголошення її померлою; акти цивільного стану; фізична особа як підприємець; опіка та піклування.
2/2	Юридична особа як суб'єкт цивільного права в зарубіжних країнах	Аналізувати поняття, ознаки та особливості правового регулювання правосуб'єктності юридичних осіб. Розрізняти види юридичних осіб в Україні та у зарубіжних правових системах. Дослідити поняття та види торгових товариств у праві зарубіжних країн. Аналізувати види юридичних осіб у континентальній та англо-американській правовій системі.
2/2	Торгові товариства як суб'єкти цивільного права в зарубіжних країнах	Розрізняти пряме та законне представництво в країнах континентальної Європи. (Франція, Німеччина), торгове представництво та посередництво в континентальній цивільно-правовій системі, представництво службовців торгового товариства (прокура, торгове повноваження, комівожерство).
2/2	Представництво в цивільному праві зарубіжних країн	Знати основне призначення представництва в цивільному праві України та зарубіжних країн. Вивчити особливості представництва в англо-американській системі права (агент, консигнаційний агент, агент-делькредере, брокер, агент з виключними правами, комісійний експортний дім, аукціоніст).
2/2	Речові права в цивільному праві в зарубіжних країнах. Права на чужі речі	Розуміти сутність ознак речових прав (абсолютний характер, право слідування та право переваги в речових правах). Класифікувати права на чужі речі, знати їх поняття та види. Розуміти сутність та юридичні конструкції довірчої власності (трасту) в цивільному праві Англії та США.
2/2	Право власності в цивільному праві в зарубіжних країнах. Право довірчої власності	Знати сутність поняття володіння майна, його види та особливості у цивільному праві України, французькому праві і праві Німеччини. Розуміти мету надання правової охорони володінню та їх умови. Розуміти суть інституту довірчої власності та зміст

		фидуціарної власності. Знати об'єкт довірчої власності та права і обов'язки довірчого власника. Знати особливості міжнародно-правового регулювання відносин, пов'язаних з довіреною власністю
4/4	Загальні положення про зобов'язання у цивільному праві зарубіжних країн	Розуміти поняття зобов'язань у різних правових системах та підстави їх виникнення. Види зобов'язань в різних правових системах. Розуміти умови і принципи виконання зобов'язань в зарубіжних правових системах та наслідки їх невиконання. Знати поняття та умови стягнення збитків. Вміти застосовувати підстави звільнення боржника від відповідальності. Розуміти сутність множинності осіб у зобов'язаннях. Знати умови припинення зобов'язань
2/2	Забезпечення виконання зобов'язань у цивільному праві зарубіжних країн	Знати способи забезпечення зобов'язань в цивільному праві зарубіжних країн. Розуміти сутність та умови застосування неустойки, застави, поруки, закладу, притримання та ін.
2/2	Захист цивільних прав та інтересів	Розуміти сутність, способи та особливості захисту цивільних прав та його співвідношення з категорією «охорона цивільних прав». Знати види, особливості набуття, припинення та захисту права власності за законодавством України та зарубіжних країн.
4/2	Договори в цивільному праві зарубіжних країн	Аналізувати види договорів у цивільному праві України та зарубіжних країн. Вміти складати цивільно-правові договори. Розуміти зміст договору та вирізняти істотні, звичайні та випадкові умови договору в цивільному праві країн романо-германської системи. Знати стадії укладення договору. Вміти застосовувати умови дійсності договору в зарубіжних цивільно-правових системах.
4/2	Недоговірні зобов'язання в цивільному праві зарубіжних країн	Знати види позадоговірних зобов'язань та зобов'язань із заподіяння шкоди в різних цивільно-правових системах та правильно їх визначати. Аналізувати поняття шкоди в цивільному праві зарубіжних країн. Знати відмінність між майновою та моральною шкодою і розуміти особливості їх застосування.
2/2	Спадкове право зарубіжних країн	Знати джерела спадкового права зарубіжних країн: континентальної системи права (Франція, Німеччина); англо-американської системи права (Англія та США). Розуміти поняття спадщини і спадкування за заповітом та за законом. Вміти визначати частки у праві на річ.
2/2	Сімейне право як галузь права	Знати загальну характеристику сімейного права. Розуміти принципи та функції сімейного права. Знати класифікацію джерел сімейного права в зарубіжному праві. Знати поняття сім'ї та підстави її створення, а також поняття, ознаки, структура та види сімейних правовідносин.
2/4	Шлюб як інститут сімейного права	Знати поняття та умови укладення шлюбу в праві зарубіжних країн. Розуміти підстави припинення шлюбу в різних цивільно-правових системах. Знати

		права та обов'язки подружжя в континентальному та англо-американському праві. Вміти укласти шлюбний контракт і знати особливості його виконання. Знати сутність правовідносин батьків і дітей у зарубіжних цивільно-правових системах.
2/4	Майнові та особисті немайнові правовідносини між подружжям	Знати поняття та види особистих немайнових прав та обов'язків подружжя, а також поняття та види майнових прав та обов'язків подружжя. Розуміти правовий режим майна чоловіка та дружини у шлюбі, порядок управління майном, утримання сім'ї, порядок надання утримання одним з подружжя іншому. Аналізувати принцип роздільності майна подружжя у німецькому, англійському та праві більшості штатів США; режим відкладеної спільності майна подружжя в праві скандинавських країн (Швеція, Норвегія, Данія).
4/4	Майнові та особисті немайнові правовідносини між батьками та дітьми	Знати поняття, види особистих немайнових та майнових прав та обов'язків батьків і дітей. Вміти аналізувати особливості здійснення батьківських прав та виконання батьківських обов'язків; вирішення батьками питань щодо виховання дитини; вирішення спору щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї.
2/2	Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	Знати поняття та форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Аналізувати особливості усиновлення в зарубіжних країнах. Розуміти правовий режим прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу та влаштування до них дітей в зарубіжних країнах.

Передумови до вивчення дисципліни: вивчення курсу базується на знаннях, які отримані студентами в результаті опанування дисциплін «Теорія держави і права», «Римське приватне право», «Цивільне право», «Правничі системи сучасності» та сприяє формуванню сталих міждисциплінарних зв'язків у процесі набуття вищої освіти для оволодіння порівняльним цивільним процесом, міжнародним правом, сімейним правом.

Метою викладення дисципліни є формування у студентів системи знань та оволодіння практичними навичками і вміннями у сфері регулювання цивільних відносин для їх подальшої реалізації у майбутній професійній діяльності. Студенти вивчають основні принципи та інститути цивільного права зарубіжних держав континентальної та англо-американської системи права у порівнянні з аналогічними категоріями національного права на основі національного законодавства України, які є базовими для засвоєння основних теоретичних положень курсу.

Очікувані результати навчання:

Результатом вивчення (компетентності) дисципліни є здобуття спеціальних знань та творчого теоретичного мислення у сфері порівняльного аналізу правових систем зарубіжних держав, чинного цивільного законодавства України та зарубіжних держав, набуття навичок самостійної роботи з нормативними джерелами зарубіжних держав, вміння порівнювати цивільні відносини у зарубіжних державах, аналізувати зміст та практику застосування норм національного та зарубіжного законодавства до конкретних життєвих ситуацій, професійно викладати думки, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять, що регламентовані нормами права зарубіжних держав, мати навички науково-дослідної роботи в галузі порівняльного цивільного права.

Основні джерела рекомендовані для підготовки до аудиторних занять з навчальної дисципліни:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. *ОБУ*. 2003. № 11. Ст. 461.
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. *ВВРУ*. 2002. № 21. Ст. 135.
3. Канзафарова И. С. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособие. Харьков: Одиссей, 2003. 352 с.
4. Шимон С. І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб: Курс лекцій. Київ: Вид-во КНЕУ, 2004. 220 с.
5. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США. Київ: Видавництво «Україна», 1999. 542 с.
6. Давид Р., Жоффре-Спинози К. Основные правовые системы современности. Пер. с фр. В.А. Туманова. Москва: Междунар. отношения, 1999. 400 с.
7. Зенин И.А. Гражданское и торговое право зарубежных стран. Учебное пособие. Руководство по изучению дисциплины. Практикум по изучению дисциплины. Учебная программа. 5-е изд. Вып. Москва: МЭСИ, 2005. 194 с.
8. Энтин Л.М. Европейское право. Право Европейского Союза и правовое обеспечение защиты прав человека. Рук. авт. колл. и отв. ред. д. ю. н., проф. Л. М. Энтин. 2-е изд., пересмотр, и доп. Москва: Норма, 2007. 960 с.
9. Кросс Р. Прецедент в английском праве. Под ред. Ф.М. Решетникова; пер. Апарова Т.В. Москва: Юридическая литература, 1985. 239 с.
10. Леже Раймон. Великие правовые системы современности: сравнительно-правовой подход: монография. Москва: Волтерс Клувер, 2009. 584 с.
11. Морандьер Ж. Гражданское право Франции: В 3-х томах. Перевод с французского и вступительная статья Е.А. Флейшиц. Москва: Издательство иностранной литературы, 1960. 728с.

Форми та методи навчання:

Навчання з даної дисципліни передбачає поєднання індивідуальної та групової форм навчання. Основними формами групового навчання є лекції та семінарські заняття. Індивідуальне навчання застосовується при виконанні здобувачами самостійної, індивідуальної та наукової роботи.

При вивченні навчальної дисципліни «Порівняльне цивільне право» планується застосування як традиційної системи методів та прийомів, так і інноваційні інтерактивні методики: (он-лайн лекції, застосуванням під час занять ІТ-технологій, залучення до проведення занять практичних працівників тощо).

Письмові самостійні завдання виконуються у формі порівняльних таблиць або схем, обов'язковими вимогами до яких є:

1. Критерії, за якими здійснюється порівняння.
2. Порівняння здійснюється із використанням положень нормативно-правових актів, судової та іншої юридичної практики, навчальної та наукової літератури.

3. Інформація в таблиці має бути розширеною або з поданим тлумаченням її змісту після таблиці.

Форми та методи контролю:

1. **Поточний контроль** здійснюється шляхом перевірки результатів групового навчання та результатів індивідуального навчання.

2. **Підсумковий контроль** здійснюється у формі заліку (перший семестр) та екзамену (другий семестр).

Політика та цінності:

• *Політика відвідування.* Здобувачам рекомендовано бути присутніми на аудиторних заняттях. Водночас за наявності об'єктивних та/або поважних¹ причин допускається дистанційна участь з допомогою засобів відеоконференц-зв'язку. Крім того, програма передбачає можливість набрання студентом певної кількості балів для семестрової оцінки дистанційно та/або позааудиторно.

• *Протоколи комунікації.* В рамках навчальної дисципліни «Порівняльне цивільне право» запланована безпосередня комунікація та взаємодія викладача і студентів в навчальних аудиторіях Університету.

Також студент може отримати індивідуальну консультацію в години прийому викладача на кафедрі (двічі на тиждень) або за домовленістю з викладачем – у інший зручний час.

За потреби віддаленої комунікації (в т.ч. під час можливого карантину) використовуватимуться засоби телефонного, мобільного та онлайн зв'язку. Зокрема для проведення відеоконференцій буде використовуватись інструментарій платформи Zoom.

Електронна документальна комунікація буде здійснюватися за допомогою електронної пошти викладача, вказаної вище.

• *Інклюзивність.* Навчальна дисципліна «Порівняльне цивільне право» розрахована на усіх категорій студентів, незалежно від їх спеціалізації, планів майбутнього працевлаштування, статі та наявності особливих освітніх потреб.

• *Політика щодо дедлайнів та перекладання.* Матеріали від студентів, повинні надаватися/надсилатися викладачу вчасно (у строки визначені програмою курсу, розкладом та/або за домовленістю з викладачем). Питання про прийняття та перевірку матеріалів, що надійшли з порушенням встановлених строків вирішується на розсуд викладача.

Перекладання пропущених лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (<http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158>).

• *Політика академічної доброчесності:* Викладач та студенти при взаємодії в рамках навчальної дисципліни «Порівняльне цивільне право» дотримуються вимог академічної доброчесності.

У випадку порушення вимог академічної доброчесності викладачем або студентами настає відповідальність відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Статуту Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, Регламенту комісії з академічної доброчесності Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

На офіційному сайті Університету в рубриці «Академічна доброчесність» рекомендовано ознайомитись із змістом наступних документів: Кодекс академічної доброчесності (затв. рішенням Вченої ради 23.10.2019, введений в дію 25.10.2019), Регламент Комісії з академічної доброчесності Хмельницького університету управління та

¹Поважність причин визначається на розсуд викладача

права імені Леоніда Юзькова (затв. рішенням Вченої Ради 26.12.2019, введений в дію 27.12.2019). (<http://univer.km.ua/page.php?pid=188>).

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

- До 10 балів – за результатами навчання під час лекцій;
- До 40 балів – за результатами навчання під час семінарських занять;
- До 20 балів – за результатами самостійної роботи;
- До 30 балів – за результатами складання семестрового контролю.

Шкала підсумкового оцінювання знань студентів за традиційною шкалою та шкалою ECTS:

90-100 балів	відмінно	A
80-89 балів	добре	B
70-79 балів	добре	C
66-69 балів	задовільно	D
60-65 балів		E
21-59 балів	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	FX
0-20 балів	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи	F